

HARAKAS KEETIS PUTRU

HARAKA LASTEIAIA LASTE JA ÕPETAJATE PEREDES
KASUTATAVAD LAULU-, HÜPITUS- JA SÕRMEMÄNGUD

**Tallinn
2018**

Hüpituslaul

Sõit-sõit-sõit Riia linna.
Mis sinna ikka minna?
Tooma Kirkele nätsukest,
tooma Kirkele kommikest.

Kirke Helene, 3a

Sõrmemäng

Kiisu-miisu, kiisu-miisu, (sõrmeringid lapse peopesas)
Kus on meie väike kiisu? (sõrmeringid lapse peopesas)
Trepist üles, trepist alla, (kahe näpuga „kõndimine“ lapse käevarrest õlani ja tagasi)
Siin on meie väike kiisu! (lapse kaks peopesa panna kokku)
Kiisu-miisu, pai! (teha lapse kätega lapsele pai)
Kiisu-miisu, pai!

Õpetaja Katrin

Plaksumäng I

Lapsed seisavad ringis, käed kõrval, käelabad pööratud üles. Parem käsi paremal oleva lapse vasaku käe all. Hakatakse lugema rütmi ja lööma plaksu üle takti vasakult paremale (vasaku käega annad plaksu edasi paremale):

Em-me-marii-tsu-floo-re
emme-rii-emme-raa,
tšiki-tango-tšiki-tango,
1-2-3!

Kolme peal püüab plaksu saaja seda vältida ja tõmbab käe eest ära. Kui see tal õnnestub, jääb ta oma kohale ja lööja läheb mängust välja. Kui aga lööjal õnnestub oma paremal olevale naabrile plaks vastu pihku lüüa, lahkub mängust plaksu saaja.

Liisi ema Katrin

Plaksumäng II

Em-me-marii-tsu-floore,
emme-ri-emme-ra,
tsiki-tango tsiki-tango, one-two-three.

Osalejad seisavad ringis, käed kõrval, käelabad pööratud üles. Parem käsi paremal oleva lapse vasaku käe all. Hakatakse lugema rütmi ja lööma plaksu üle takti vasakult paremale (vasaku käega annad plaksu edasi paremale):

Em-me-marii-tsu-floo-re
emme-rii-emme-raa,
tšiki-tango-tšiki-tango,
1-2-3!

Kolme peal püüab plaksu saaja seda vältida ja tõmbab käe eest ära. Kui see tal õnnestub, jääb ta oma kohale ja lööja läheb mängust välja. Kui aga lööjal õnnestub oma paremal olevale naabrile plaks vastu pihku lüüa, lahkub mängust plaksu saaja.

Kus on minu roosiõitse?

Üks, kaks, kolm, neli, viis, kuus, seitse, kus on minu roosiõitse?
Teda pole siin ja teda pole seal, ta on laia ilma pääl.

Marii ema Triin

Üks väike lepatriinu

Üks väike lepatriinu, üks väike lepatriinu, üks väike lepatriinu lendas kõhu peale,
teine väike lepatriinu, teine väike lepatriinu, teine väike lepatriinu lendas nina peale,
kolmas väike lepatriinu jne.
(Samal ajal sõrmi loetledes ja näidates ning numbreid õppides ja kehaosi nimetades)

Koppadi-koppadi

Koppadi-koppadi, koppadi-koppadi sõidab hobu, tulihobu. (last põlvedel hüpitades)
Koppadi-koppadi, koppadi-koppadi sõidab hobu, tulihobu.
Koppadi-koppadi hüppab hopp! ((laps tõsta õhku)
Koppadi-koppadi peatub stopp! (laps kukutada jalgade vahele maha)

Hoppadi-hoppadi

Hoppadi-hoppadi-hoppadi hei, sõidame tädile külla (last süles kõigutades)
üle suurte mägede (last üles tõstes),
madalate orgude (last ettepoole maha kummardades).
Tädi teeb meile seal kooki, näm-nämm (suhupistmise liigutus)
ja pakub ka magusat jooki (joomisliigutus).

Suss suss vihmauss

Suss suss vihmauss, (mõlema käe nimetissõrmega vingerdades)
suss suss vihmauss mulda vagu ajab. (mõlema käe nimetissõrmega lükkad triibu
mööda jalga)
Suss suss vihmauss sõpru taga ajab. (sõrmed ajavad teineteist taga)
Suss suss vihmauss - vaata, vihma sajab!
Peitu! (käed seljataha peitu)

Sõit, sõit linna

Sõit, sõit, sõit linna,
mis sinna minna?
Leiba-saia tooma,
suhkrusaia sööma.

*

Singer-vinger ninaprill,
meil oli kodus krokodill.
Krokodill tegi palju nalja,
ajab lapsed toast välja.

*

Punaste pükstega politsei
ütles mulle „idi domoi“.
Mina ei mõistnud seda keelt,
pöörasin selja ja näitasin keelt.

Liisusalm

Üks helevalge tuvi lendas üle Inglismaa.
Inglismaa oli lukku pandud, lukuvõti katki murtud.
Mitu seppa peavad seda parandama,
seda ütle sina, vana tatinina.

Miina ja Maia ema Liisu

Sõit-sõit linna

Sõit-sõit-sõit linna,
mis sinna minna?
Lähme kommi sööma,
limonaadi jooma.

Laps istub vanema süles ja siis iga salmi ajal on erinev sõiduriist (hobune, traktor, auto jne) või teekate (asfalt, kruusatee, väga auklik tee jne).

Manueli ja Mikaeli ema Juta

Too vett! (lõputa lugu)

Too vett!
Millega?
Pangega.
Pangel on auk sees.
Paranda ära!
Millega?
Õlekõrrega.
Kõrs on pikk.
Lõika lühemaks!
Millega?
Väitsega.
Väits on nüri.
Tee teravaks!
Millega?
Luisuga.
Luisk on kuiv.
Too vett!

Harakas keetis putru

Harakas (pöial) keetis putru (ringsed liigutused ühe käe nimetissõrmega teise käe peopesas).

Ühele andis kausiga (nimetissõrme pigistamine),
teisele andis kulbiga (Pika Peetri pigistamine),
kolmandale andis lusikaga (Nimeta Matsi pigistamine).
Aga sina, vanamees (Väikese Atsi raputamise),
tööd sina ei teinud,
vett sina ei toonud,

puid sina ei tassinud –
sina jääd ilma!

Hea ja paha

Kas teie pool kapsad head?

Head.

No siis on ju hea!

Kus ta siis hea on – kits sõi kapsad ära.

No siis on ju paha!

Kus ta siis paha on – lõin kitse maha, sain tõrretäie liha.

No siis on ju hea!

Kus ta siis hea on – hakkasin kitseliha praadima, maja läks põlema.

No siis on ju paha!

Kus ta siis paha on – ehitasin uue maja.

No siis on ju hea!

No kus ta siis hea on – hakkasin viimast palki panema, naine jäi nabapidi vahele.

No siis on ju paha!

Kus ta siis paha on – võtsin uue naise.

No siis on ju hea!

Kus ta siis hea on – naine suri ära.

No siis on ju paha!

Paha ta on ja pahaks ta jääb!

Kuts läks karja

Kuts läks karja linta-lõnta, linta-lõnta (laps istub süles, liigutused lapse jalgadega, aeglaselt).

Saba sorus, pea tal norus.

Karjast koju vinta-vänta, vinta-vänta (kiiresti), üle aia virr! (jalad üles).

Sünnipäevalaul (mida lauldi igal sünnipäevahommikul)

Kanaperes peeti sünnipäevapidu.

Külalisi oli tulnud terve rodu.

Kõige pisem tibu täna saab nii vanaks,
et võiks teda hüüda juba päris kanaks.

Vihmaussi laul

Vihmauss läks kiriku

ja jättis kotad koju.

Vihma hakkas sadama

ja vihmauss sai nohu.

Pääsukese laul

Kudli-kadli-midli-madli,
kudusin kangast,
tegin riidet,
läksin metsa kännu otsa,
tõmbasin lõhki – tsirtsirr!

Õpetaja Eive

Kõige ilusam tants

Kõige ilusam tants on "Tinna"
Seda tantsitakse nõnda
Samm ette, samm taha
ja kükakile maha!
Seda võib teha kas lauldes või rääkides ühes pikas rivis või ringis.

Kevini vanaema

Sõit, sõit linna

Sõit, sõit linna
mis sinna minna,
Leiba-saia tooma
limonaadi jooma.

Laura vanaema

Patsu-patsu kooki

Patsu-patsu kooki. (Löö käsi tasakesi omavahel kokku.)
Veere-veere kakku. (Hõõru käsi õrnalt vastamisi.)
Sili sealihaga! (Tee ühe käega teisele käeseljale pai.)
Kasta kanamunaga! (Tee sama teise käega.)
Pane ahju – supsti! (Vii käed hoogsalt ette.)
Võta välja – lupsti! (Vii käed hoogsalt rinnale.)
Söö ära, nämm-nämm! (Vii käed suu juurde.)

Mattiase vanaema

Patsu-patsu

Patsu, patsu, kus on pann,
kooki tahab meie Mann.
Ootab Ats ja palub ka,
armas ema, rutta sa.
Võta muna, jahu, piima,
sega kokku, mine viima
tulisele pliidile säriseva pannile.

Meie lähme marjule

Tipa-tapa, vaata papa, meie lähme marjule!
Oh, mis kena, vaata ema, meie lähme marjule!
Korv on Annil, korv on Mannil, Ninnil-Minnil korv on ka.
Leiba Annil, leiba Mannil, Ninnil, Minnil leib on ka.

Lennarti vanaema

Sõit-sõit linna

Sõit, sõit linna,
mis sinna minna
Saia, komput tooma pudeliga piima.

Sõit, sõit linna
Sile tee, sile tee
Kurvid teel, kurvid teel
Künklik tee, künklik tee
Auk!

Laulu laudes, hoian last süles ning hüpitan jalgadel. Kurvilise tee kohal teen kurve, künklikul teel hüpitan rohkem ja augu kohal kukutan lapse sülest jalgade vahele maha hoides teda kätega kaenla alt kinni.

Meie laste vanaema laulis sellist laulu, kui lapsed veel väiksed olid:

Kuts läks karja linta - lõnta - linta - lõnta
Tagasi tuli tsiuuuu... üle aia.

Seda laudes hoidis ta last süles ja mängis tema jalgadega. Linta - lõnta ajal aeglaselt neid liigutades ja tsiuuuu... ajal neid koos kõrgele üles tõstes.

Aksel-Raini ema Eva-Andra

Meie pere sõnamängud

Pitsu-patsu kokku.
Veere-veere kakku.
Sili searasvaga,
kasta kanamunaga.
Viska ahju vurr!!!

*

Post, post, (sõrmedega seljal juttide vedamine ülevalt alla)
traat, traat. (sõrmedega seljal juttide vedamine horisontaalselt)
Elekter! (kõdistamine)

*

Bussi rattad käivad
ringi ja ringi, ringi ja ringi, ringi ja ringi (x2)
läbi terve linna. (käed liiguvad küünarnukist kõverdatult ringjate liigutustega)

Klaasipuhasti teeb
sihkat ja sahat, sihkat ja sahat, sihkat ja sahat (x2)
läbi terve linna. (sirged käed liiguvad küljelt-küljele)

Bussi ukсед käivad
kinni ja lahti, kinni ja lahti, kinni ja lahti (x2)
läbi terve linna. (käed kokku ja lahku)

Rahvas rapub ikka
ülesse ja alla, ülesse ja alla, ülesse ja alla (x2)
läbi terve linna. (põlvedel hüpitamine)

Lapsed räägivad seal
igasugust juttu, igasugust juttu, igasugust juttu (x2)
läbi terve linna. (sosistades käed suu ümber)

Emad ütlevad
tsss, tsss, tsss; tsss, tsss, tsss; tsss, tsss, tsss (x2)
läbi terve linna. (näpuga suu ees vibutamine)

Isad ütlevad
mhmm, mhmm, mhmm; Mhmm, mhmm, mhmm; mhmm, mhmm, mhmm (x2)
läbi terve linna. (pead rautades)

Lilly Felicity ema Anneli

Prigadi pragadi

Prigadi pragadi - kus sa käisid?
Prigadi pragadi - linnas käisin.
Prigadi pragadi - mis seal oli?
Prigadi pragadi - poisid olid.
Prigadi pragadi - mis nad tahtsid?
Prigadi pragadi - musi tahtsid.
Prigadi pragadi - miks sa ei andnud?
Prigadi pragadi - suu oli kärnas.

Yoko ema Ursula

Salmid

Patsu-patsu kooki,
sili sealihaga,
kasta kanamunaga,
viska ahju hopp!
Söö ära nämm-nämm-nämm.

*

Kuts läks karja linta-lonta, linta-lonta,
nina norus, saba sorus.
Karjast koju tuli vutt-vutt-vutt-vutt,
üle aia hops.

Hüpitused

Sõit-sõit-sõit linna,
mis sinna minna?
Leiba-saia tooma,
limonaadi jooma.

*

Sõit-sõit sõtsele,
üle oja onule,
läbi laane lellele.

*

Sile tee, sile tee,
kivid-kännud, kivid-kännud,
auk!

*

Trõnn-trõnn-trõnn-trõnn,
traktor sõidab teel.
Trõnn-trõnn-trõnn-trõnn,
väga sile tee.
Trõnn-trõnn-trõnn-trõnn,
käänuline tee.
Trõnn-trõnn-trõnn-trõnn,
ongi auk meil ees.

Viimane salm on beebitunnist kasutusse jäänud, ülejäänud perepärimus.

Villemi ema Airi

Siilu-saalu

Siilu-saalu leivapätsi
siilu-saalu saiapätsi
silu, silu leivapätsi
silu-silu saiapätsi
pane ahju potsti
pane ahju sopsti
kui valmis saab siis söö
nämm, nämm, nämm, nämm!

*

Sõit sõit linna, mis sinna minna
leiba, kommi tooma, limonaadi jooma.
(erinevas tempos ja kiirusega koos plaksutustega ja hüpitustega).

*

Sile tee, sile tee, sile tee.
Oi auk, oi auk!
Laps põlvedel, plaksud ja hüpitused. Hiljem – auk - kukub laps põlvede vahele.

*

Kuts läks karja linta lõnta,
kuts läks karja linta lõnta.
Koju tagasi tuli vutt, vutt, vutt! (plaksutades koos lapse kätega vastavalt kiirusele ja rütmile).

Õpetaja Annika

Liisusalm

Astus taat, seljas vaat
mööda silda tüki maad.
Äkki puruks kukkus vaat.
„Tühja kah!“ naeris taat.
Tiba, tiba, taba,
sina oled mängust vaba.

Pimesikumäng

Kriginal, kraginal kuudi,
virinal, vurinal vuudi.
Tiira - taara, tuia - taia
pimesikk tuli meie majja.

Salmid

Tule, tule tuppa hiir
kiisut pole praegu siin.
Piiksu mulle pii-pii-pii,
mina naeran hii- hii-hii.

*

Kassipojad Kiisu- Miisu
leidsid nurgast vana viisu.
Sihker-sahker, ussi-pussi
viisupaelad läksid sassi.

*

Kuketibu kiki - koki
nisuterakesi noki.
Pallipaksuseks end söö,
kasva suureks üleöö.

*

Trilla-tralla, trilla-tralla.
Jänku jooksis üle silla.
Sillapuud olid pilla-palla,
jänku kukkus sillalt alla.
Kukkus kivi otsast vette
ja sai muhu otsa ette.

Vanaaegne lastelaul

(Ema laulis mulle seda, kui olin väike.)

Ma olen väike karjane,
Kel loodud laul ja keel –
sest laulan nii kui lõoke
ja rõõmus minu meel.

Kui vaatan üles taevasse,
siis tuleb meelde see, et
seal üks hea karjane,
ma tema talleke.

Sind, kallid taeva karjane,
ma tänan südamest,
et hoiad, kaitsed heldesti
mind oma tallekest.

Hüpituslaul

Laps istub põlvedel, tegevus vastavalt „teeoludele“: kiigutamine, pörgatamine, vajumine põlvede vahele.

Sile tee, sile tee,
väiksed kivid, väiksed kivid,
suured kivid, suured kivid - AUK!

Õpetaja Virve-Ingrid

Vares, vaga linnukene

Lapsed ja ema hoiavad üksteisel käe pealt nahast kinni ja justkui lendavad.
Lauldakse sõnu venitades.

Vares, vaga linnukene,
lendas üle kapsaaia.
Vares, vaga linnukene,
nokake tal tillukene.

Sama tekst järjest kiiremini kuni - tsirrrrr... - kõik varesed lendavad laiali.
Hästi naljakas ja kõdi on see kahe sõrmega teise käenahast kinni hoidmine! Lahti ei tohi lasta enne kui on laulus õige koht.

Õpetaja Ruth